

ỦY BAN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÝ TỰ TRỌNG TP. HỒ CHÍ MINH

BÀI VIẾT SÁNG KIẾN NĂM HỌC 2023 - 2024

Giải pháp nâng cao hiệu quả tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Thành phố Hồ Chí Minh.

Tác giả: Nguyễn Thị Thanh Hòa

Đơn vị thực hiện: Khoa Kinh tế

Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Thành phố Hồ Chí Minh

Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 03 năm 2024

UBND THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÝ TỰ TRỌNG
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

BÀI VIẾT SÁNG KIẾN NĂM HỌC 2023 – 2024

Tên Sáng kiến: **Giải pháp nâng cao hiệu quả tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Thành phố Hồ Chí Minh.**

A. SƠ LƯỢC LÝ LỊCH

- Họ tên: Nguyễn Thị Thanh Hòa
- Sinh ngày, tháng, năm: 08/01/1987 Giới tính: Nữ
- Trình độ chuyên môn nghiệp vụ: Thạc sĩ Quản trị Nhân lực
- Chức vụ, đơn vị công tác: Giảng viên Khoa Kinh tế

B. NỘI DUNG SÁNG KIẾN

1. Phần mở đầu:

Học tập và tu dưỡng đạo đức chính là nhiệm vụ hàng đầu đòi hỏi mỗi sinh viên phải có ý thức, trách nhiệm cao. Nhưng có kiến thức tốt thôi thì chưa đủ, sinh viên còn cần có kỹ năng thực hành, biết áp dụng tri thức vào thực tế một cách hiệu quả. Hầu hết sinh viên các trường đại học, cao đẳng nói chung và sinh viên trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp. Hồ Chí Minh nói riêng đều đáp ứng tốt và có kết quả học tập đạt yêu cầu và chuẩn kiến thức, kỹ năng và thái độ của một cử nhân, kỹ sư. Tuy nhiên giáo dục Việt Nam vẫn mang nặng tính hàn lâm, những sinh viên được đào tạo khá, giỏi hoặc xuất sắc về kiến thức nhưng vẫn thiếu vắng những kỹ năng, kiến thức thực tế và mong lung khi ra trường và tiếp nhận việc làm. Đó là do sinh viên chưa được trang bị và định hướng nghề nghiệp, nhiều sinh viên rất hoang mang lo lắng khi nghĩ về dự định nghề nghiệp trong tương lai. Thậm chí một số sinh viên học theo phong trào, theo định hướng của phụ huynh. Tâm lý của phần lớn sinh viên sau khi tốt nghiệp sẽ xin được việc làm ngay, phù hợp với nguyện vọng, sở thích hoặc chuyên ngành được đào tạo, có mức lương hấp dẫn. Một số ít sinh viên với điều kiện kinh tế gia đình ổn định thì mong muốn tiếp tục học lên.

Chính vì vậy, việc xác định cho sinh viên con đường đi đúng, lâu dài là một thách thức cho các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, các giảng viên trực tiếp đứng lớp và các cố vấn học tập cũng như các bộ phận hỗ trợ khác trong nhà trường. Tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên là một việc làm rất quan trọng vì nó quyết định đến cả một đội ngũ lao động tương lai phục vụ đất nước sau này, có tác dụng vô cùng to lớn trong việc phát triển và sử dụng nguồn nhân lực quý giá này. Vì vậy, việc *“Nâng cao hiệu quả tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Thành phố Hồ Chí Minh”* theo hướng đáp ứng với những yêu cầu của bối cảnh mới là vô cùng quan trọng và có ý nghĩa thực tiễn cao.

2. Phần nội dung

2.1.Cơ sở lý luận

Tư vấn, định hướng nghề nghiệp trong giáo dục nghề nghiệp là hoạt động nhằm nâng cao nhận thức cho người học về ngành, nghề đào tạo, nhu cầu lao động của xã hội đối với ngành, nghề đào tạo; giúp người học lựa chọn ngành, nghề đào tạo, trình độ đào tạo phù hợp với khả năng, sở trường và nguyện vọng của bản thân.

Theo Thông tư số 14/2022/TT-BLĐTBXH của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội: Định hướng nghề nghiệp nhằm mục đích giúp người học tự nhận thức về khả năng, sở thích, sở trường và nguyện vọng nghề nghiệp của bản thân; có kiến thức, hiểu biết về thế giới nghề nghiệp, việc làm trong xã hội; xu hướng ngành, nghề việc làm trong tương lai để lựa chọn ngành, nghề học phù hợp.

Đồng thời, nâng cao nhận thức của người học về thái độ nghề nghiệp, đạo đức nghề nghiệp, xây dựng kế hoạch học tập và phát triển năng lực nghề nghiệp. Góp phần chuyển biến mạnh mẽ công tác phân luồng học sinh sau tốt nghiệp trung học cơ sở và trung học phổ thông vào học các trình độ giáo dục nghề nghiệp phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, địa phương.

Như vậy có thể thấy mục đích của định hướng nghề nghiệp trước hết giúp cho các cá nhân tự ra quyết định lựa chọn nghề nghiệp một cách khoa học trên cơ sở phù hợp với nhân cách của họ. Đối với sinh viên, định hướng nghề nghiệp không chỉ giúp cho họ lựa chọn nghề nghiệp mà còn người học còn phải được tư

vấn về những kiến thức và các kỹ năng cần thiết để họ có thể đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp, cũng như biết cách xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp trong tương lai, thích nghi với thị trường lao động cạnh tranh gay gắt và nhiều biến động trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Do đó, có thể hiểu tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên là hệ thống các hoạt động hỗ trợ người học bao gồm từ việc lựa chọn nghề nghiệp đến việc tư vấn người học trang bị kiến thức, kỹ năng, tầm nhìn để họ có khả năng đáp ứng yêu cầu của nghề nghiệp và phát triển nghề nghiệp, thích ứng với thị trường lao động.

Từ quan niệm trên có thể thấy tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên có những nội dung sau:

Thứ nhất, tư vấn giúp người học tự ra quyết định lựa chọn nghề nghiệp trên cơ sở phân tích, đánh giá đặc điểm nhân cách cá nhân phù hợp với nghề nghiệp

Bản thân mỗi cá nhân đều sở hữu những tiềm năng nhất định nhưng chỉ được bộc lộ trong những có điều kiện cụ thể. Chính vì vậy mà nhiệm vụ của người tư vấn nghề nghiệp là có thể giúp người học nhận ra được tiềm năng của họ. Để làm được điều này cần sử dụng các bài trắc nghiệm, phỏng vấn, kết hợp với kỹ năng khai thác, tìm hiểu thông tin từ tư vấn. Người tư vấn dùng chuyên môn của mình giúp cho người học tự nhận ra điểm mạnh của họ có phù hợp hay cần cải thiện điểm gì để phù hợp với nghề nghiệp.

Trong quá trình tư vấn, mặc dù người tư vấn là người rất quan trọng nhưng không làm hộ người học những gì họ có thể tự làm. Bởi lẽ bản chất của tư vấn chính là trở thành người đồng hành cùng người được tư vấn. Người học sẽ là người tự ra quyết định lựa chọn ngành nghề. Một nguyên tắc trong quá trình tham vấn chính là nhà tham vấn phải tôn trọng quyền tự quyết của người học. Không làm thay mà chỉ là hỗ trợ, giúp đỡ người học quyết định và thực hiện. Bản thân người học phải nhận thức được rằng chính mình mới có quyền quyết định và tự chịu trách nhiệm với nghề nghiệp được họ lựa chọn. Việc tự quyết còn giúp cho người học trở nên tự tin hơn, mạnh dạn và dày dặn kinh nghiệm hơn. Còn người tư vấn sẽ chỉ đưa ra những lời khuyên, góp ý để giúp người học đưa ra quyết định.

Qua đó, người học sẽ tự làm chủ cuộc đời mình và có thể tự mình đương đầu với những thử thách tiếp theo trên chặng đường tìm ra nghề nghiệp và xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp phù hợp.

Thứ hai, tư vấn cho người học ngành nghề có thể lựa chọn và những yêu cầu về kiến thức, kỹ năng cần thiết trong từng nghề nghiệp

Thông thường ngành học tại trường quyết định nghề nghiệp sau này. Tuy nhiên, thực tế này giờ đây đã thay đổi do ngành nghề phong phú hơn, khoa học - kỹ thuật có nhiều bước đột phá hơn, những yêu cầu công việc đa dạng hơn. Một người học ngành kế toán sau này có thể làm chuyên viên nhân sự, một kỹ sư có thể làm chuyên viên thiết kế web, một cử nhân lịch sử có thể làm du lịch... Do đó, cần thông tin và tư vấn những nghề nghiệp mà người học có thể lựa chọn làm việc.

Bên cạnh đó, cần tư vấn cho người học khối kiến thức chuyên môn, bổ trợ và những kỹ năng cần thiết để họ có khả năng làm việc ở một ngành nghề cụ thể. Mỗi ngành nghề khác nhau cần có khối kiến thức, kỹ năng khác nhau bên cạnh kiến thức, kỹ năng chung. Tư vấn cho người học cần được tiến hành sớm để người học có thời gian chuẩn bị đầy đủ kiến thức, kỹ năng đáp ứng yêu cầu của nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp.

Thứ ba, tư vấn, định hướng cho người học xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp

Tư vấn nghề nghiệp không chỉ giúp cho người học lựa chọn nghề nghiệp mà còn giúp họ phát triển nghề nghiệp. Nếu không có định hướng nghề nghiệp rõ ràng thì người học sẽ chán nản và liên tục chuyển đổi công việc mà vẫn không thấy hài lòng. Do đó, cần tư vấn cho người học xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp trước khi tốt nghiệp.

Để xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp, trước hết người học cần biết rõ mục tiêu ngắn hạn, trung hạn, dài hạn cần đạt được trong từng giai đoạn. Đồng thời, chuẩn bị những kiến thức, văn bằng, chứng chỉ, kỹ năng, kinh nghiệm cần có để thực hiện mục tiêu đã đề ra. Đối với nhà tuyển dụng, kế hoạch phát triển sự nghiệp của sinh viên trong hồ sơ xin việc là phần quan trọng để nhà tuyển dụng

thấy được một phần nào đó điều mà ứng viên sẽ mang lại cho công ty nếu họ được nhận. Chính vì vậy ứng viên cần viết phần này thật kỹ để tạo ấn tượng ban đầu cho nhà tuyển dụng.

2.2. Thực trạng:

Hiện nay tình trạng còn không ít sinh viên tốt nghiệp thất nghiệp hoặc chưa tìm được công việc phù hợp với ngành nghề đào tạo. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng này, trong đó có lý do sinh viên còn thiếu thông tin về các nghề gắn với ngành được đào tạo ở trường. Đặc biệt, nhiều sinh viên còn thiếu kỹ năng. Không ít sinh viên quan niệm chỉ cần học những gì được dạy trên lớp là đủ mà không biết rằng trong môi trường công việc đầy cạnh tranh và năng động, để được tuyển dụng thì sinh viên cần phải trang bị tốt cho mình các kỹ năng và cùng với thái độ tích cực. Bên cạnh đó, tình trạng sinh viên tốt nghiệp ra trường “nhảy việc” liên tục gây lãng phí thời gian, đồng thời tạo khó khăn phát triển nghề nghiệp trong tương lai của họ.

Những hạn chế này phần nào cho thấy công tác tư vấn nghề nghiệp ở nhiều trường đại học, cao đẳng Việt Nam nói chung cũng như trường cao đẳng Lý Tự Trọng Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay còn tồn tại nhiều vấn đề. Cụ thể:

Một là, chưa có bộ phận chuyên trách tư vấn nghề nghiệp

Ở nước ta, mặc dù Bộ Giáo dục và đào tạo đã ban hành quy định về công tác hướng nghiệp, tư vấn việc làm trong các cơ sở giáo dục, theo đó, các cơ sở đào tạo phải thành lập một đơn vị hoặc bộ phận hướng nghiệp. Tuy nhiên, hiện nay một số trường đại học, cao đẳng chưa có bộ phận hướng nghiệp hoặc nếu có thì đặt trong phòng ban, trung tâm giới thiệu việc làm. Công tác tư vấn nghề nghiệp chủ yếu chỉ là các hoạt động giới thiệu việc làm cho sinh viên, mà chưa thực sự là một đơn vị chuyên trách có chức năng, nhiệm vụ cụ thể và đầy đủ nhân lực được đào tạo chuyên môn, nghiệp vụ.

Hai là, đội ngũ tư vấn nghề nghiệp của Trường, Khoa còn thiếu và chưa được đào tạo chuyên sâu

Chủ thể thực hiện công tác tư vấn nghề nghiệp chủ yếu là bộ phận tư vấn nghề nghiệp của nhà trường và các cố vấn học tập của Khoa không được đào tạo bài bản, chỉ là kiêm nhiệm, chưa được tập huấn, bồi dưỡng chuyên sâu về hoạt động tư vấn nghề nghiệp nên còn hạn chế về phương pháp và kỹ năng tư vấn. Vì muốn làm tốt công tác tư vấn, định hướng nghề nghiệp đòi hỏi người tư vấn phải am hiểu về ngành nghề tư vấn, nắm bắt tâm lý, giúp sinh viên hiểu rõ bản thân và xác định thế mạnh, nắm bắt thông tin thị trường lao động, yêu cầu từ phía doanh nghiệp và tổ chức sử dụng lao động. Hiện nay, nước ta chưa có ngành đào tạo giáo viên về công tác hướng nghiệp, tư vấn nghề nghiệp. Do đó, việc thiếu hụt đội ngũ tư vấn hướng nghiệp tư vấn nghề nghiệp được đào tạo bài bản sẽ không thể sớm được giải quyết. Điều này ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng công tác tư vấn nghề nghiệp hướng nghiệp ở các trường.

Ba là, hoạt động tư vấn nghề nghiệp chưa được tiến hành thường xuyên, liên tục, đầy đủ

Có thể thấy việc định hướng nghề nghiệp cho sinh viên là một quá trình liên tục và kéo dài từ năm đầu đến những năm cuối cùng của bậc học. Trong mỗi năm học, sinh viên cần được gặp gỡ trao đổi với các giảng viên, cựu sinh viên, các nhà tuyển dụng về thông tin nghề nghiệp; tổ chức cho sinh viên thực tập và trải nghiệm công việc thực tế, sinh viên năm cuối cần được tư vấn đào tạo các kỹ năng xin việc làm, kỹ năng làm việc, quản lý, lãnh đạo; tư vấn xây dựng kế hoạch nghề nghiệp trong mỗi giai đoạn. Công tác tổ chức, tư vấn nghề nghiệp hiện nay đã được nhà trường quan tâm và triển khai thực hiện, tuy nhiên chưa được thường xuyên, liên tục, nội dung định hướng nghề nghiệp được lồng ghép trong tuần sinh hoạt công dân sinh viên đầu khóa nên nội dung còn chung chung, chưa đi phân tích sâu nên sinh viên cũng chưa hiểu hết và chưa có cái nhìn thực tế về ngành nghề mình đang theo học.

Kỳ thực tập là cơ hội để sinh viên trực tiếp áp dụng những kiến thức chuyên môn được đào tạo vào môi trường làm việc thực tiễn. Tuy thời gian thực tập chỉ một vài tháng song có ý nghĩa quan trọng, không chỉ giúp sinh viên hoàn

thiện kỹ năng, năng lực, trải nghiệm thực tiễn mà còn là cơ hội để sinh viên tìm hiểu, lựa chọn cũng như mở ra cơ hội việc làm sau khi tốt nghiệp. Thực tế, khi đi thực tập, sinh viên còn thiếu kiến thức, thiếu tính chủ động, nhất là thiếu kỹ năng mềm nên khó hòa nhập vào môi trường làm việc. Hơn nữa, nhiều doanh nghiệp chỉ giao những việc đơn giản, không phù hợp với chuyên môn nên sinh viên dễ sinh chán nản, không ít sinh viên không tới nơi thực tập hàng ngày. Thậm chí, đến thời gian gần nộp báo cáo thực tập thì mới bắt đầu xin số liệu ở công ty rồi lên mạng tìm tài liệu có sẵn để copy. Do vậy, kết quả của kỳ thực tập của sinh viên còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu.

2.3. Nội dung hoặc các giải pháp:

Có nhiều giải pháp để nâng cao hiệu quả công tác tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên nhưng bài viết chỉ tập trung làm rõ 6 giải pháp chủ yếu sau:

2.3.1. Xác định tư vấn nghề nghiệp là nhiệm vụ quan trọng trong công tác hỗ trợ người học trong quá trình đào tạo

Đối với các cơ sở Giáo dục nghề nghiệp, nhiệm vụ chính là đào tạo, nghiên cứu khoa học và định hướng nghề nghiệp cho người học. Hoạt động tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, vì nó ảnh hưởng đến quá trình định hướng, học tập, rèn luyện các kỹ năng và tiếp cận công việc của sinh viên sau khi tốt nghiệp. Xác định được ý nghĩa, vai trò của công tác tư vấn nghề nghiệp sẽ là cơ sở để nhà trường định hướng các hoạt động cho sinh viên, nhằm đảm bảo sinh viên sau khi tốt nghiệp sẽ làm đúng ngành nghề đào tạo, đáp ứng nhu cầu nhân lực chất lượng cao cho các doanh nghiệp, các tổ chức trong và ngoài nước.

2.3.2. Thành lập bộ phận chuyên trách tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên

Tư vấn nghề nghiệp có thể do nhiều đơn vị trong trường thực hiện, mỗi đơn vị với chức năng nhiệm vụ của mình sẽ phát huy được vai trò của mình trong hoạt động tư vấn. Để có thể triển khai các hoạt động tư vấn nghề nghiệp chuyên nghiệp, hiệu quả, nhà trường cần thành lập bộ phận chuyên trách tư vấn nghề nghiệp theo mô hình cấp Nhà trường và cấp Khoa. Bởi lẽ tư vấn nghề nghiệp có rất nhiều nội

dung cần phải được thực hiện ở các cấp khác nhau, đòi hỏi phải có sự hiểu biết về mặt chuyên môn và tâm lý sinh viên. Đối với cấp trường: Phòng TS-ĐT, Đoàn Thanh niên, Phòng TTGD - QHDN... nội dung tư vấn nên tập trung vào các vấn đề như: Tư vấn lựa chọn ngành nghề, thông tin về thế giới ngành nghề, thị trường lao động, gặp gỡ các nhà tuyển dụng trong hội chợ việc làm, tư vấn kỹ năng mềm: giao tiếp, làm việc nhóm, viết hồ sơ xin việc, hội nhập quốc tế, khởi nghiệp.... Đối với cấp Khoa nên tập trung tư vấn chuyên sâu ngành nghề gắn với chuyên ngành đào tạo như: Tư vấn kỹ năng nghề nghiệp: bằng cấp, chứng chỉ, kinh nghiệm làm việc, khởi nghiệp..., xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp, kỹ năng thực tập...

Để nâng cao hiệu quả hoạt động của mô hình, cần xây dựng kế hoạch tư vấn nghề nghiệp với sự phối hợp chặt chẽ, nhịp nhàng giữa nhà Trường và Khoa, trong đó bộ phận hướng nghiệp của nhà trường làm đầu mối. Kế hoạch tư vấn nghề nghiệp cần được xây dựng cho cả khóa học từ năm đầu cho đến năm cuối trước khi sinh viên đi thực tập, nhằm đảm bảo đủ nội dung cần thiết, tính logic, hình thức phong phú, hấp dẫn, phù hợp với từng đối tượng được tư vấn.

2.3.3. Xây dựng đội ngũ tư vấn nghề nghiệp đủ số lượng và đảm bảo chất lượng

Đội ngũ tư vấn nghề nghiệp phải là những người có phẩm chất đạo đức tốt, có năng lực sư phạm, có kiến thức sâu rộng về lĩnh vực nghề nghiệp và có tâm huyết trong truyền tải tri thức về nghề đến sinh viên. Các chuyên viên tư vấn nghề nghiệp là những được đào tạo chuyên sâu, có thể giải quyết các vấn đề liên quan đến nghề nghiệp, giúp sinh viên hiểu rõ bản thân, những cơ hội sắp tới cũng như những tác động chi phối từ quyết định chọn ngành học cho đến chọn nghề nghiệp phù hợp. Hướng dẫn sinh viên cách đặt mục tiêu nghề nghiệp và cách đạt được những mục tiêu đó, cũng như đưa ra những quyết định nhằm thăng tiến trong sự nghiệp.

Để nhanh chóng có đội ngũ tư vấn nghề nghiệp đủ về số lượng, chất lượng, Nhà trường cần sớm thành lập bộ phận chuyên trách về hướng nghiệp, thông qua các chương trình đào tạo để họ có đủ kiến thức, kỹ năng để tư vấn, định hướng

ngành nghiệp cho sinh viên. Để khắc phục tình trạng thiếu nguồn nhân lực hướng nghiệp, nhà trường cần tăng cường hơn nữa trong việc mời các doanh nghiệp, tổ chức trong nước, nước ngoài, cựu sinh viên tư vấn cho người học thông qua các hội chợ việc làm, các cuộc thi khởi nghiệp Starup kite... Đồng thời, tăng cường hỗ trợ sinh viên trong kỳ thăm quan kiến tập, thực tập tại doanh nghiệp để sinh viên có thể rèn luyện được nhiều kỹ năng thông qua các hoạt động thực tiễn. Tổ chức các buổi hội thảo, chuyên đề để các cố vấn học tập giao lưu, chia sẻ công tác tư vấn nghề nghiệp.

Chuyên viên tư vấn hướng nghiệp cần trang bị những kỹ năng từ đơn giản đến phức tạp nhất để hỗ trợ sinh viên trong quá trình hướng nghiệp như: Hỗ trợ sinh viên tìm kiếm thông tin hướng nghiệp nghề nghiệp, nắm bắt tâm lý, giúp sinh viên hiểu rõ bản thân và xác định thế mạnh, nắm bắt thông tin thị trường lao động, yêu cầu từ phía doanh nghiệp và tổ chức sử dụng lao động, hỗ trợ tư vấn sinh viên trong việc tìm hiểu nghề và chọn nghề. Mặt khác, Khoa cần tăng cường hơn nữa hoạt động đưa giảng viên đi thực tế đến các doanh nghiệp, tổ chức để họ nắm được các yêu cầu về kiến thức, kỹ năng, ý thức, thái độ của người lao động, từ đó giúp cho việc giảng dạy kiến thức cũng như tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên sát với thực tế.

2.3.4. Xây dựng các văn bản, quy định về tư vấn, định hướng nghề nghiệp

Thông qua các văn bản, quy định về tư vấn hướng nghiệp cho sinh viên sẽ là căn cứ hướng dẫn mang tính tiêu chuẩn quan trọng để phát huy được hiệu quả cho hoạt động tư vấn, chuẩn hóa quy trình tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên, đảm bảo sự nhất quán trong triển khai ở các đơn vị trong toàn trường.

2.3.5. Xây dựng nội dung, chương trình tư vấn nghề nghiệp phong phú, đa dạng, phù hợp với từng đối tượng

Nhà trường cần có chiến lược định hướng, tư vấn nghề nghiệp ngay từ đầu khóa học giúp người học nhận rõ tiềm năng bản thân để chọn nghề phù hợp, giúp cho sinh viên nắm chắc ngành học sau khi ra trường sẽ làm gì, hay công việc ấy

đòi hỏi những kỹ năng cụ thể nào, các yêu cầu của nghề đối với người lao động, trang bị những kiến thức về thị trường lao động, thế giới nghề nghiệp... Các hình thức tổ chức giáo dục hướng nghiệp, tư vấn nghề nghiệp được tổ chức dưới nhiều hình thức phong phú, đa dạng phù hợp với đặc điểm tâm lý của sinh viên sẽ đạt được hiệu quả cao. Do vậy, để nâng cao chất lượng tư vấn nghề nghiệp, Khoa cần tổ chức nhiều hoạt động phong phú. Một số hoạt động có thể tổ chức như:

Thông tin nghề nghiệp hướng nghiệp

Cung cấp các thông tin nghề nghiệp dưới nhiều hình thức khác nhau như: Website, Fanpage, facebook, Brochure, các kênh trực tuyến, cẩm nang hướng nghiệp, tổ chức các buổi định hướng nghề nghiệp để cung cấp đầy đủ thông tin nghề nghiệp cho sinh viên nhằm giúp sinh viên có cái nhìn thực tế về nghề nghiệp để có thể sẵn sàng làm việc ngay sau khi tốt nghiệp; cung cấp kết quả của khảo sát sau tốt nghiệp giúp sinh viên hiểu hơn về cơ hội nghề nghiệp.

Tổ chức các chương trình và sự kiện tìm hiểu nghề nghiệp

Tổ chức các chương trình và sự kiện để sinh viên có cơ hội tìm hiểu về nghề nghiệp nhằm hỗ trợ trong việc lựa chọn nghề như: Tuần lễ nghề nghiệp, tổ chức cho sinh đi thực tế, ngày hội việc làm... Thông qua đó sinh viên có nhiều cơ hội tiếp cận thực tiễn, trải nghiệm công việc, kết nối với các công ty, nhà tuyển dụng để chuẩn bị sẵn sàng cho quá trình chuyển tiếp sang môi trường làm việc.

Khoa tổ chức các chương trình Talk show cho sinh viên: Mời các chuyên gia đầu ngành từ các lĩnh vực ngành nghề khác nhau để giải đáp những thắc mắc liên quan đến nghề nghiệp và giúp sinh khám phá những cơ hội tuyển dụng. Thông qua chương trình phát triển nghề nghiệp giúp sinh viên có thể kết nối với các chuyên gia cố vấn về nghề nghiệp, họ sẽ giúp sinh viên định hình những công việc thực tế và đưa ra những lời khuyên phát triển nghề nghiệp, đặt mục tiêu phát triển nghề nghiệp và cách thức, động lực để đạt được mục tiêu sau khi tốt nghiệp.

Giúp sinh viên hoàn thiện kỹ năng và chuẩn bị cho việc tuyển dụng

Bên cạnh chương trình học chính quy, Nhà trường và Khoa tổ chức các lớp học chuyên đề ngắn được xây dựng với nội dung phong phú giúp sinh viên phát triển các kiến thức và kỹ năng bổ trợ hữu ích trong hành trình nghề nghiệp sau này như: Kỹ năng giao tiếp tự tin, tư duy sáng tạo, kỹ năng làm việc trong môi trường đa văn hóa, kỹ năng tổ chức, kỹ năng lãnh đạo, kỹ năng hoạch định sự nghiệp... Những kỹ năng này giúp cho sinh viên có định hướng nghề nghiệp rõ ràng và tự tin trong môi trường làm việc hội nhập, biết cách tạo hồ sơ chứng minh năng lực tạo ấn tượng với nhà tuyển dụng và đối tác kinh doanh. Từ đó sinh viên được trang bị đầy đủ kiến thức cũng như những kỹ năng cơ bản, có được ưu thế vượt trội về năng lực khi tham gia thị trường lao động đầy cạnh tranh, đáp ứng nguồn nhân lực 4.0.

Đối với sinh viên chuẩn bị đi thực tập hoặc sinh viên chuẩn bị tốt nghiệp, Khoa cần tổ chức các buổi sinh hoạt nhằm tư vấn, hướng dẫn sinh viên cách chuẩn bị hồ sơ xin việc, như: Kỹ năng viết hồ sơ xin việc, phỏng vấn, kỹ năng giải quyết vấn đề, sắp xếp thời gian, giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm...

2.2.6 Tăng cường công tác tuyên truyền cho người học, cán bộ, giảng viên về công tác tư vấn nghề nghiệp

Công tác hướng nghiệp, tư vấn nghề nghiệp giữ vai trò quan trọng trong hoạt động đào tạo của các cơ sở Giáo dục nghề nghiệp. Nó giúp cho người học chủ động trong lựa chọn nghề nghiệp và phát triển nghề nghiệp sau khi ra trường phù hợp với năng lực, nhân cách cá nhân và phù hợp với thị trường lao động. Đây cũng là một trong những nội dung đánh giá, kiểm định các chương trình đào tạo của các tổ chức kiểm định chất lượng trong nước, quốc tế. Tuy nhiên, để công tác tư vấn nghề nghiệp đạt được hiệu quả, cần có sự phối hợp giữa các thành viên trong nhà trường: người tư vấn là cán bộ, giảng viên, chuyên gia và người được tư vấn là sinh viên. Do đó, cần tăng cường công tác tuyên truyền cho người học, cán bộ, giảng viên thấy được tầm quan trọng của công tác tư vấn nghề nghiệp của nhà trường, khoa nhằm dần thay đổi nhận thức và hành động của họ. Đối với sinh viên, bên cạnh việc tăng cường tuyên truyền, cần yêu cầu bắt buộc tất cả sinh viên phải

tham gia một số hoạt động rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp nhất định và được nhà trường cấp giấy chứng nhận đã tham gia chương trình.

3. Kết luận

3.1. Tính mới:

Xác định vai trò, ý nghĩa và tầm quan trọng của việc tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên trong hoạt động giáo dục và đào tạo của nhà trường. Định hướng nghề nghiệp nhằm mục đích giúp người học tự nhận thức về khả năng, sở thích, sở trường và nguyện vọng nghề nghiệp của bản thân; có kiến thức, hiểu biết về thế giới nghề nghiệp, việc làm trong xã hội; xu hướng ngành, nghề việc làm trong tương lai để lựa chọn ngành, nghề học phù hợp.

Thông qua hoạt động tư vấn, định hướng nhằm nâng cao nhận thức của sinh viên về thái độ nghề nghiệp, đạo đức nghề nghiệp, xây dựng kế hoạch học tập và phát triển năng lực nghề nghiệp.

3.2. Tính khoa học:

Sáng kiến này có thể được xây dựng dựa trên cơ sở lý luận về tư vấn, định hướng nghề nghiệp thông qua các thông tư, văn bản hướng dẫn về tư vấn, định hướng nghề nghiệp, các nghiên cứu về tư vấn hướng nghiệp tại các trường đại học, cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

3.3. Tính hiệu quả:

Nhà trường làm tốt công tác tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho sinh viên, giúp sinh viên hiểu rõ về nghề nghiệp, cơ hội việc làm, từ đó sinh viên sẽ tự giác và ý thức hơn trong các hoạt động học tập cũng như rèn luyện các kỹ năng cần thiết cho bản thân, nhằm đảm bảo sau khi tốt nghiệp sinh viên sẽ làm đúng ngành nghề đào tạo, đáp ứng nhu cầu nhân lực chất lượng cao cho các doanh nghiệp, các tổ chức trong và ngoài nước. Từ đó càng khẳng định vai trò, uy tín và vị thế của Nhà trường đối với doanh nghiệp, các tổ chức lao động, với sinh viên và phụ huynh.

Đối với sinh viên, định hướng nghề nghiệp không chỉ giúp cho sinh viên lựa chọn nghề nghiệp mà còn được tư vấn về những kiến thức và các kỹ năng cần thiết

để sinh viên có thể đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp, cũng như biết cách xây dựng kế hoạch phát triển nghề nghiệp trong tương lai, thích nghi với thị trường lao động cạnh tranh gay gắt và nhiều biến động trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

3.4. Khả năng ứng dụng của sáng kiến:

Có thể áp dụng rộng rãi đối với các cơ sở giáo dục nghề nghiệp hoặc các trường cao đẳng, trung cấp trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh.

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 30 tháng 3 năm 2024

**XÁC NHẬN CỦA HỘI ĐỒNG
SÁNG KIẾN**

NGƯỜI BÁO CÁO

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Duy Hùng, “Thực trạng nhu cầu về các hình thức tư vấn hướng nghiệp của học sinh một số trường trung học phổ thông tại TP Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Giáo dục*, Số 427, tr 15-18.
2. Randall Stross (2019), *Hướng nghiệp trong thời đại 4.0*, Nxb Lao động.
3. <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/tu-van-nghe-nghiep-cho-hoc-sinh-sinh-vien-nghe-119220919140523592.htm>
4. Phạm Mạnh Hà (2009), *Tập bài giảng tâm lý học hướng nghiệp*, Khoa Tâm lý học, trường ĐHKHXHNV.
5. Lê Đông Phương - Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam “ Một số vấn đề về giáo dục hướng nghiệp và tư vấn nghề nghiệp trong đào tạo nhân lực”
<https://gdtxbacninh.bacninh.edu.vn/huong-nghiep-day-nghe/mot-so-van-de-ve-giao-duc-huong-nghiep-va-tu-van-nghe-nghiep.html>